

י"ל ע"י התאחדות האברכים
 "אדנים לתורה" דחסידי זוטשקא
 פר' ראה תש"פ • גליון ס"ב

נחל קדומים

דברות קודש ממעיין נבע, כ"ק מרן רבו"ק ז"ע

חלוקי הנחל

פלאות התורה מאוצרותיו של
 הגה"ח ר' זרח רונטל שליט"א

"זוכה ורואה בשמחתה"

התבוננות כמעשה ביהמ"ק השלישי שיבנה בב"א
 והציפיה וההשתוקקות לבניינה בימים אלו
 - פרק ד' -

הנחמה בהדר ירושלים לעתיד לבוא

איתא בספר משבצות זהב, שהפטרת השבוע "ענייה סערה לא נוחמה" עוסקת בנחמה לירושלים ולבית המקדש ולשכינה הק' שבגלות, שהם בבחינה של אשה ענייה שלבה סוער מצער ומדוחק ואין מושיע לה. וכמובא בפסיקתא דר' כהנא (ק"ה ע"א) ענייה מהצדיקים מן התורה וממצוות ומעשים טובים, ע"י שיערורה והרסוה אומות העולם בגלות. ולמרות דברי הנחמה שבהפטרת עקב "כי נחם ה' ציון נחם כל חורבותיה", שמובא בחת"ס (תורת משה תניא בראשית מ"ו-כ"ג בליקוטים ל"ה י"ח ע"ג) שהכונה למה שמוכרזת בגמ' בברכות (נ"ח ע"ג) שעתיד הקב"ה להחזיר את כל בתי הצדיקים שנחרבו בגלות ויחזיר לתפארתם. עכשיו הענייה הסוערה מבקשת נחמה גדולה יותר, שתוכל להבין שכל מה שהיה עד הגאולה, היה רק הכנה והכשרה לקבל את רוב הטובה והגדולה ברוחניות ובגשמיות בירושלים וביהמ"ק השלישי.

ומתאר הקב"ה איך תראה ירושלים לעתיד לבוא, "הנה אני מרביץ בפון אבניך ויסדתיך בספירים". ריצפת העיר ירושלים תהיה מרוצפת ומשובצת באבנים טובות ומרגליות, אבני נופך. שהרי מצינו בשמות (כ"ח י"ח) שבאבני החושן היו האבנים נפך ספיר ויהלום, ואותם אבנים יקרות יהיו במקום מדרס רגליהם של בני"י בירושלים לע"ל.

וממשיך הפסוק "ויסדתיך בספירים", ושם בפסיקתא דר"כ "א"ר פנחס, מעשה באחד שירד ברומי למכור סמפירונים, ורצה הלוקח לבדוק אם הוא סמפירון אמיתי ונטלו והניחו על הסדן, והיה מכה עליו בפטיש. נבקע הסדן, נחלק הפטיש, והספיר לא חסר". שאבנים אלו הם החזקים והקשים ביותר, והם יהיו היסודות של ירושלים. שאפילו היסודות שבדרך כלל מוכסים ג"כ יהיו עשויים מהאבנים היקרות האלו, יסודות בחזק הגדול ביותר שקיימים!

יסודות ביהמ"ק מספירים עם היסודות הישנים

ובזה"ק פ' פקודי (ח"ב דף ר"מ ע"א וע"ב) איתא, על הפסוק בתהילים (קל"ז ז) "זכור ה' לבני אדם את יום ירושלים האומרים ערו ערו עד היסוד בה", שחורבן אדם תלוי בבנין ירושלים, וכן להפך. ולכן מבקשים אדם לערער את ירושלים עד היסוד בה, ע"מ לבנות

המשך בעמוד ב' <<<

קדוש כזה, בודאי נקיה מכל תאוה, וזה גורם להעלות את כל התבואה אל הקדושה.

וגם אם העבודה נראית רחוקה ממדרגת האדם וזכי ירבה ממך הדרך כי לא תוכל שאתו" אעפ"כ אי אתה בן חורין להבטל מזאת העבודה. וצריך לקיים "וצרת הכסף בידך", לקחת התאוות והכיסופין ולצור אותם ביד, שצריך לצור לקשור את התאוה, להיות שליט על כיסופיו ורצונותיו. וזהו כל העבודה, להכניע את החומר תחת הצורה.

וזהו שממשיך הכתוב "וצרת הכסף בידך והלכת אל המקום אשר יבחר ד' אלקיך בו", שהמקום הקדוש יחזק קדושת נפשו שיוכל להיות שליט על החומר. ונתת הכסף בכל אשר תאוה נפשך", מה שהנפש רוצה, ולא מה שהגוף רוצה ומתאוה. ותוכל לעשות כן "בבקר ובצאן ובין ובשכר ובכל אשר תשאלך נפשך", אך הכל צריך להיות בקדושה ובטהרה. "ואכלת שם לפני ד' אלקיך" בבחינת זה השלחן אשר לפני ד'. וזה ישפיע שמחה והתרוממות הנפשות לך ולכל משפחתך, "ושמחת אתה וביתך".

(כ"ק רבנו בעל נחל יצחק ז"ע)

לשוב אל ה' ולהתבונן על העת אשר בה עומד

ראה אני נותן לפניכם היום ברכה וקללה (דברים י"א, כ"ו). הנה יש לבאר פי' הפסוק עפ"י מה דאיתא מהחפץ חיים זצ"ל, דכאשר בא האדם ומתיישב בליבו לעשות תשובה, מיד בא אליו היצה"ר ומעביר לפניו את כל חטאיו ופשעיו, ואומר לו, "וכי אתה תוכל לעשות תשובה שלמה לפני בוראך, זכור כמה שבתות חיללת, כמה עבירות חמורות עברת, נחתם עוונך לפני בוראך, ולא תועיל תשובתך מאומה. על כן טוב לך להמשיך להתהלך בשרירות לך ובמעלליך הרעים, בעבור שאם תשובה אין בידך, לכה"פ מהעוה"ז והנאותיו אל תנח ירך לבל תצא קרח מכאן ומכאן".

ובאמת טענת שוא והבל היא, וכי בעבור שהרבה לחטוא ויסגור ה' בעדו דלתות תשובה הלא הוא חפץ בתשובת רשעים, וכל עוד נשמתו יקו תשובת יציר אדמתו להצדיקו ולהיטיבו באחריתו.

והתחבולה נגד טענות היצר אלו למחות ברגעים אלו מעל פניו כל עברו הרע, ולהתבונן בדעתו כאילו זה עתה נולד ומתייצב מראשיתו על דרך טוב. וזה הביאור במאז"ל "אין ועתה אלא לשון תשובה" (ב"ר פכ"א ס"ו), דכאשר האדם עומד לפני עבודת התשובה צריך להתבונן על עתו אשר בו הוא עומד, ולא להניח ליצר לבלבל מחשבתו.

והנה איתא ממרן בעל חסד לאברהם ד"ראה אני נותן לפניכם היום" הוא גמט' אלו"ל במילוי (אל"ף ל"ה ווא"ו למ"ו), ועפ"י האמור הביאור, דכאשר בא האדם לזמן תשובה כבודש אלו, צריך שיהא נגד עיניו בבחינה של ראה אני נותן לפניכם היום, דהיינו שיראה לפניו את היום בו הוא עומד, ולאזור כגבר חלצו לשוב אל אלוקו מתוך התחזקות ושמחה.

(כ"ק מרן אדמו"ר ז"ע)

להשתמש בנאות לטובה ולא להיפך

ראה אני נותן לפניכם היום ברכה וקללה את הברכה אשר תשמעו וגו' (דברים י"א, ב"ב-כ"ג) רוצה לומר, ה "אני" (היחוס לגאולה) שבאדם גם הוא נצרך; כשמשתמשין בו לחפצי ה' כשאדם הולך לעשות דבר מצוה, אזי צריך הוא להתחזק ויגבה לבו בדרכי ה' ואז לברכה ייחשב. אבל אם ילבוש גיאיות שלא לשם שמים, אזי לקללה תחשב לו. וזהו שאה"כ, "ראה" כי "אני", בישות העצמי שאתם מרגישים, "נותן לפניכם היום ברכה", וקללה" אם לא תשמעו, שאם מגביה עצמו בבחינת אני-שלא בכדי לשמוע מצוות ה'- אז לקללה תהיה, ח"ו; אבל אם בכדי "אשר תשמעו", לשמוע בדברי ה', אז תהיה לברכה.

(רביה"ק ר' מאיר מפרמישלאן ז"ע)

לקדש ראשית המחשבה לה'

כל הבכור אשר יולד בבקרך ובצאןך הזכר תקדיש לד' אלקיך לא תעבוד בבכור שורך ולא תגזו בכור צאןך (דברים ט"ו, ט"ז). הנה ידוע אשר האדם צריך לקדש ראשית מחשבתו בבוקר בעת קומו ממיטתו, ולחשוב ברוממות הש"י.

וממילא יפול עליו הכנעה ושפלות (עיי' רמ"א א"ח סימן א סק"א), ואז ילך לבו בטח כל היום, לא כן אם האדם תחילת בבוקר השכם, ראשית מחשבתו לפנות אחר הבלי עולם הזה, ואז יולכו אחר ההבל והיבלו".

וזהו שאמר הכתוב כל הבכור, רומז על המחשבה כידוע, אשר יולד בבקרך, לשון בוקר, ובצאןך רומז על שפלות, תקדיש לד' אלקיך. לא תעבוד בבכור שורך, שור' רומז על עניני הבלי עולם הזה, על דרך 'ויהי לי שור ושמור' (בבאש"ס ע"ב), ומזהיר הכתוב שלא יהי' ראשית מחשבתו בעניני הבלי עולם הזה, רק קודש יהי' לד' אלקיך.

(רביה"ק ר' מרדכי מנדבורנא ז"ע)

לקדש ולרומם הגשמיות להשי"ת

עשר תעשר את כל תבואת זרעך וגו', ואכלת לפני ד' אלקיך וגו', וכי ירבה ממך הדרך וגו', ונתת בכסף וגו' (דברים י"ד, כ"ג-כ"ה). הכסף נקרא בשם זה, על שם היותו דבר, שלדאבוננו ולבושתנו, האדם נכסף אליו. וכל התאוות כלולות בתאוות הממון, כי ע"י הכסף אפשר לעשות את כל התאוות רח"ל. ועבודת היהודי היא להעלות את כל כיסופיו אל הקדושה.

ולכן כאשר התבואה גדלה ונגמר מלאכתה, צריך בראשונה ליתן תרומה גדולה אל הכהן. ועי"ז מסירים את קליפת התאוה מתבואה זו ומכניסים אותה אל הקדושה. ואח"כ מפרישים מעשר ראשון בשביל הלוי, ומעשר שני לאכלה בירושלים. ועי"ז מקדשים את כל התבואה. וזהו "עשר תעשר", יו"ד בגמטריה "עשר", והרמז בזה שצריך לעשות את התבואה בבחינת "יודיש". והיינו ע"י הפרשת המעשרות, שזה מכניס קדושה בשיריים. ויש לקחת את המעשר שני לירושלים, "ואכלת לפני ד' אלקיך במקום אשר יבחר לשכן שמו שם". והאכילה שאוכלים במקום

"הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה"

סוף דבר שהיא עוברת והשי"ת "נותן בים דרך", ואפי' כאשר "מים עזים" מסבבים אותו מכל צד, השי"ת יראהו את "נתיבה". כי על אף שנראה שאין דרך לצאת, השי"ת מכניס ללב כל מי שחפץ לשוב, שידע מה היא הדרך שלו לשוב אל ה'. כי אין הדרכים שוים לכל נפש, כי יש מי שהדרך שלו לשוב היא ע"י התחזקות בעבודת התפילה, ויש מי שע"י עבודת השמחה, ויש מי שהוא בשמחה יותר מדאי, ויש לו להתחזק בהנהגה של כוונת ראש, כי כל אחד לפי תכונות נפשו ידע האך לשוב לה'.

וכן יש לרמז בפסוק (תהלים, עז) **"בים דרךן ושבילך במים רבים ועקבותיך לא נודעו"**, שהשי"ת מראה הדרך והשביל לכל אחד ואפי' במצב של מים רבים, ואע"פ שנראה שאין דרך **"ועקבותיך לא נודעו"**. וזה ע"י "נחית כצאן ביד משה ואהרן", כי כמו שמשה רבינו הדרך והנחה את ישראל בלכתם במדבר, כך גם בזמן הזה כוחו נמצא בתוך לבם של ישראל, כי אתפשטותא דמשה בכל דרא ובכל נפשא, להנחות איש יהודי את דרך התשובה אשר ילך בה.

וזקני הרה"ק מראפשיץ ז"ע רמז בכתוב **"ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקלה"**, שהוא ר"ת **"אור לבנה"**. והרמז בזה, שזמן זה של קריאת פרשת ראה שהוא תחילת חודש אלול מסוגל מאד לשוב אל ה' ולחדש כנשר נעוריו ול**"התחדש כמותה"** כאור הלבנה, שאע"פ שנתמעטה חזרת ומתחדשת. כי עתה בימים אלו שערי שמים פתוחים לקבל כל אחד ואחד. וזה שנאמר בהפסטר פרשתן שהיא אחד משבעא דנחמתא, שהשי"ת מבטיחנו **"כאיש אשר אחד תנחמנו כן אנכי אנחמכם"**, והכוונה בזה דאינא בזה"ק ד**"אמא"** רומז ל"בינה ותשובה, דכמו שאם מקנחת את בנה מכל לכלוך וטינוף ואפי' אם הוא מטונף מאד היא נוטלת אותו ורוחצתו וסכתו ומטהרת אותו, בזה גופא מנחם אותנו השי"ת, שהוא מגלה לנו, שאף שגלה נפשנו בעומק הקליפות, יש לנו תקוה להתחדש כנשר ולשוב אליו כתינוק שנוכל.

בפרשת בנים אתם לה' אלוקים, לא תתגודדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת, כוונת התורה בזה להורות שאנו בניו של מקום בכל מצב ובכל זמן, ואפי' כאשר לב יודע מרת נפשו אשר נתרחק ח"ו מאור פני מלך, מ"מ הוא נשאר בנו חביבו של השי"ת, והשי"ת חפץ לקרבו אליו בכל זמן ועת. וכמו שפי' זקה"ק ז"ע בנחל יצחק על פסוק זה, שקשר של בן אינו יכול ליבטל לעולם, ובכל מצב הוא בן. ואע"פ שנחלקו ר"מ ור"י בגמ' אי קרויים בנים גם כאשר אין עושיין רצונו של מקום, וזהו רק לענין אם "קרויין" בן באופן גלוי של חיבה, או לא, אבל ודאי **דעצם מהות הבן נשאר קיים לעולם. אלא שכאשר אין עושיין רצונו של מקום ח"ו הרי איננו נראים כבנים, ועלינו לשפר מעשינו כראוי לבנים וממילא ע"ז אף **"נקראים בנים"**.**

והנה פשט הפסוק **"לא תתגודדו"**, הוא שלא לחבול את עצמו מרוב צעה. אך הרמז בזה, דכאשר מרגיש איש ישראל שנתרחק מאביו ע"י חטא ועוון עד שהוא רואה את עצמו כמת דרשעים בחייהם קרויים מתים, הרי אין לו להתגודד ולחבול עצמו מרוב צער ויאוש על שח"ו נתנתק מהשי"ת לבלתי שוב אליו כי **"בנים אתם לה' אלוקים"** בכל מצב. ואפילו אם הרבה להרשיע יחל עד שנעשה בבחינת מת, אסור לו להתיאש מקדושת נשמתו.

ואינא מהאר"ז "ל שחודש אלול הוא בסוד הפסוק **"הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה"**, והכוונה בזה להורות דאף מי ששקע ביון המצולה והוא מרגיש כמו ספינה המטורפת בים אשר אין רואים שום דרך או נתיב שבו היא יכולה לעבור, ורק גלים רבים מהלכים סביבה ומאיימים לשברה, וכך הוא מרגיש שגלי המים הזידונים, המרמזים על תאוות רעות ששקע בהם, מחשבים להטביעו לבלתי יכולת לשוב ולמצוא נתיב, וכאשר באים ימי אלול שהם ימי תשובה, והוא חפץ לשוב אל ה', הוא נשבר בקרבו לאמר **"אנא אני בא, איך אוכל לחלץ את עצמי מן המים"**. ע"ז בא הכתוב **"הנותן בים דרך"** לומר, דכמו שספינה אפי' שאין רואים שום דרך ונתיב שביכולתה לעבור, מ"מ

את ארצם. אבל עתיד הקב"ה לבנות את יסודות ציון וירושלים מיסודות אחרים, שלא יהיה שייך להחריבם עוד. שיסודות ירושלים יהיו לעתיד לבוא מספירים, שהם עמודים חזקים ועליונים (ברחמים) שלא יהיה אפשר לשלוט בהם יותר. ויהיו משוקעים בתוך התהום, ויהיה בהם הארה מאור העליון ויאירו למעלה ולמטה. ומוסיף שם הוזה"ק דבר נורא, דבר סוד שידוע רק לחכמים בעלי הסודות העליונים. שאותם אבני היסודות של ירושלים ובית המקדש, חס ושלום לומר ששלטו עליהם שאר האומות, הלא מרוב קדושתן אפילו אם היו שורפין אותם לא היו נשרפות. אלא כולם נגזזו ע"י הקב"ה ולא נאבדה מהם אפילו אבן אחת, וכולם עומדות על קיומם!

וכן מובא במגלה עמוקות פ' ואתחנן (אופן פ"ו), וברמ"ע **מפאנע בעשרה מאמרות** (מאמר תק"ד ח"א פרק כ"ו) וכן ביקר **מפז להרה"ק מקוניץ** בהפסטר פרשתנו שבאמת לא שלטו ידי אומות העולם על ביהמ"ק כמו שאמר שלמה המלך (מלכים א' ח-ט) **"הבית הזה יהיה עליון"**, שהכוונה שהגביה השי"ת ההיכל למעלה ושם גזזו. ולהשביע עיניהם של הרשעים, שלח הקב"ה מלאכים והביאו לבנים ועפר ומשרפות סיד ממקום אחר, ואותו הבית החריבו השונאים למטה אבל באמת שני בתי המקדשים נמצאים בהויתם שהם יסודי ציון וירושלים ונגזזו למעלה! [ובדברי יחזקאל (סליחות) אומר בשם מוח"ז הגה"ק בעל **הישמח משה**, שמבאר את הפסוק בתהילים (עז) **"שלחו באש מקדשיך לארץ חללו משכן שמך"**, שרק כאן בארץ למראה עיני בשר חללו משכן שמך, אבל באמת כל מחמדיה טבועות ונגזזות!

וממשיך הוזה"ק שכאשר יחזור הקב"ה ויקים את ירושלים ובית המקדש השלישי על מקומם, יחזור המקדשות למקומם. וזהו, **שוב ה' ציון**, שהקב"ה יחזיר את ציון למקומה. וכן אבני היסודות הראשונים וקיימים כמקומם כנראשונה. ומה שנאמר בנבואה שיהיו היסודות מספירים, הכונה שיהיו יסודות חדשים **מסביב ליסודות הראשונים** לאורך ולרוחב. עכת"ז.

זוהר אבני הכרד ושערי האקדה

ואחרי שמתואר נביא בפסוק כ"א איך שגם המרצפות שדורכים עליהם יהיו מאבנים יקרות, ויסודות ירושלים וביהמ"ק יהיו מספירים, מתואר בפסוק י"ב **"ושמתי כדכד שמשותיך ושעריך לאבני אקדה וכל גבולין לארץ חפץ"**. ומביא הרשב"ם בבבא בתרא (ע"ה ע"א) שהכוונה לחומות ירושלים, שעתידי הקב"ה לבנותן מאבנים יקרות שנקראות **כדכד, שהם שילוב של אבני שהם וישפה!**

ובפסיקתא דר"כ (פסקא ח"א אות ה) אינא שר' יהושע בן לוי ביקש מאליהו הנביא שיראה לו את אותם אבני כדכד, ונענה לו. והנה נסעה ספינה בים הגדול ובה היו רק גוים חוץ מתינוק אחד יהודי. והנה נהיה סערה גדולה בים, ונתגלה אליהו הנביא לילד, וא"ל שאם ילך בשליחותו לריב"ל ויראה לו את אבני הכדכד, יציל את כל הספינה מהסערה. והוסיף והזהירו **"אל תראה אותם לשום אדם וקח את ריב"ל למערה שרחוקה מלוד שלושה מילין (כ-3 ק"מ), ושם תראה לו אותם, וכיון שהוא עניו יקבל דבריק ללכת אחריו. וכך היה שאמר הילד לריב"ל גדול הדור, רבי יש לי דבר סתר למסור לך. קם ריב"ל והלך אחריו מהלך ג' מילין (בא ראה את גדול ענותנותו של ריב"ל, שהולך אחרי ילד קטן 3 ק"מ ולא שואל אותו מה רצונו). וכשהגיעו למערה אמר לו אלו הן אבני הכדכד. וכשפתח ידו הבהיקה כל לוד מאורן. והשליכן לארץ ונגזזו!**

ולפי"ז חומות ירושלים יאירו ככאור השמש. ובמהרש"א בחידושי אגדות אומר שזהו **"כדכד שמשותיך"**, שיאירו כאור השמש, ולא יצטרכו שוב לאור השמש, ויעשו חלונות רק עבור אויר, בלי צורך לאור השמש!

"קול חוצב להבות אש"

דברי התעוררות לפני ברכת החודש שבת מברכים אלול דאשתקד

מורי ורבותי, כשאבי זצוק"ל הכ"מ היה כאן איתנו בחיי חיותו, היה הוא בלבבו הנשבר מעורר אותנו לשוב בתשובה שלימה בשעה שעומדים לברך חודש אלול, אמנם מאז חסרנו כל זאת, שומה על כאו"א מאיתנו לפשפש במעשיו ולעורר לבבו בתשובה שלימה בעומדינו לפני הימים המבורכים הבעל"ט ימי הרחמים והסליחות, שעל כל או"א בושה תכסה פניו באיזה פנים נבואה שעריו ובמה ירצה עבד את אדוניו. אמנם עלינו לקבל על ע"ע מכאן ולהבא בחרטה גמורה ובקבלה שלימה לעבוד את השי"ת כראוי, ואמר זקני הק' שבהגיע ימי חודש אלול, מוטל החיוב על כל בר ישראל להיות מן מארי דחושבניה, ובכל לילה בטרם עולה על יצועו צריך לפשפש במעשיו של אותו יום האם היה כראוי וכנכון. ואף שראוי לעשות מן בכל השנה כולה, מ"מ בימים אלו שכ"א חפץ לשוב אל השי"ת בכל ליבו, זהו ההכנה הנדרשת מכל או"א. והשי"ת יעזור שנזכה כולנו לכתביה וחתומה טובה בספרן של צדיקים גמורים אנו וכל בית ישראל בכל מקום שהם ולשנת גאולה וישועה אמן.

ובכתבי הרמ"ה וואלי (תח) ובחתי"ס (דרשות ח"ג מ"א ע"ב) אינא שבענין הכדכ"ד יש רמזים וסודות. שיהיה מהם ב"פ כ"ד. **"כ"ד אותיות של ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד"**, ק"ש **"דשחריה, וכ"ד אותיות של בשכמ"ו של ק"ש דערבית, ועי"ז יתרחקו החיצונים מכל גבולותיה מסביב ותשבר הקליפה לגמרי ויתפשטו לשם כל אורות הקדושה!**

ויש להוסיף כאן שמה שרואים שיהיו לירושלים חומות מאותם אבני כדכד, אינו סתירה למה שהנביא אומר בזכריה (ג. ט) **"פרזות תשב ירושלים מרוב אדם ובהמה בתוכה"**, ופרש"י **"ובאין חומה"**. שהענין הוא כמו שפרשים האבן **עזרא והמצודות דוד** שירושלים תהיה

באמת מוקפת חומה, לצורך אכילת קדשים שנאכלים לפנים מהקלעים. אך ישבו בה גם בחוץ מרוב ריבוי תושביה. ואלו שישארו מחוץ לחומה לא יהיה להם פחד לגור בחוץ, ושם יהיה בחינת **"פרזות תשב"**.

ועכשיו מתאר הפסוק איך יראו שערי ירושלים בתוך החומות. **"ושעריך לאבני אקדה"**, והכוונה ששערי ירושלים יהיו מאבני אקדה, לדרשת ר' יוחנן **עתידי הקב"ה להביא אבני יהלומים ומרגליות בגובה שלושים אמות על שלושים אמות**, (18 מטר על 18 מטר-6 קומות), ולקדוח בהם בחקיקה פתחים ושערים בגובה עשרים אמות על רוחב 10 אמות (12 מטר על 6 מטר). ולהעמיד את אותם שערים

נערך ע"י הרה"ג ר' נפתלי מרדכי ראזענבוים שליט"א

איסור מחיקת השם

הנה בפרשת ראה שאנו קורין השבוע, כתיב וּפְתַחְתֶּם אֶת שְׁמֵי מִן הַמַּקּוֹם הַהוּא, לֹא תַעֲשׂוּן בְּן לֵה' אֲלֵלֵיכֶם (דברים יב, ג-ד), ופירש רש"י (ד"ה לא תעשו) דבר אחר ונתצתם את מזבחותם ואבדתם את שמם לא תעשו, כן, אזהרה למוחק את השם וכו', ע"כ. וכ"כ אסור לנהוג בהם דרך בזיון, כאשר תחזינה עיניכם מישרים, ובכן הנה נעסוק השבוע בענין איסור מחיקת השם ובזיון כתבי קודש, בס"ד:

השמות שאינם נמחקים

כל דבר שבקדושה צריכים לנהוג בהם כבוד הראוי להם, ויש איסור לאבדם, והמאבד אחד משמות הקדושים של הקב"ה, עובר בלאו דאורייתא^א, ואפילו אינו מוחק אלא אות אחת מהשבעה שמות שאינם נמחקים, עובר בלאו זו. ואלו הן, שם הוי"ה, ושם אדנות, א-ל, אלו-ה, אלה-ים, ש-ד, צ-צ-אות. ויש מוסיפין גם כן אהי"ה אשר אהי"ה. ואסור למחוק אפילו הנטפל להם מאחוריהם כגון ך' של אל-היך, וכ"ס של אל-היכס, והמוחקו עובר בלאו זה:^ב

כתב א-ל מא-להים, י"ה מהשם, או שכתב שם י"ה, אינו נמחק. אבל ש"ד מש-ד, צ"ב מצב-אות, נמחקים^ג. וכן א"ד מאדנ"י או א"ה מאהי"ה מותר. ויש להחמיר בזה^ד. אבל השם שכתובין בסידורים שתי יודין ואחד על גביהן, מותר למוחקו אם הוא לצורךי^ה:

אופני המחיקה וכתבי הקודש

יש אומרים, דאין איסור למחוק חלק מהאות של השם כל שאינו מקלקל האות ע"ז, כגון שמקצר הוא"ו וכדו^ו. ויש אומרים, דאסור דמ"מ אסור מדרבנן, כיון דלא גרע מהנטפל להשם דאסור למוחקו. ולהלכה נקטינן לחומרא:

מחיקה פירושו, בין אם מגרד הכתב, או מוחקו עם מחק, ובין אם מכסהו ע"י כתב אחר, מתיחת קו, טיפקס, או מדבקה, כ"כ בכלל האיסור הוא^ז:

וכן כתבי הקודש וכל דבר שיש בו דברי תורה אף שאין בהם אזכרות, נכלל באיסור לאבדם^ח, ואין נפקא מינה באיזה לשון הם נכתבים:

יש אומרים, שגם כתבי קודש ודברי תורה הם בכלל האיסור דאורייתא הנ"ל^ט. ויש אומרים, שהאיסור דאורייתא אינו רק אם יש בו אזכרות ממש, אבל כתבי

קודש בלי אזכרות אין איסור לאבדם אלא מדרבנן^י. ולכן אסור לכתוב פסוק או חלקו, במקום שיש חשש שיבוא לידי בזיון, אף שאין בו שם השם^{יא}, וגדר של פסוק הוא מג' תיבות ומעלה באופן שיש להם משמעות פסוק, וד' תיבות אפילו כשאין להם משמעות^{יב}:

הזהירות שלא יבוא לידי בזיון

אף הגורם לאיבוד כתבי קודש כגון שמינחם במקום שבוודאי יבוא לידי בזיון, או שכותבם במקום שקרוב הדבר שימחק, כגון אלו הכותבים פסוק שויתי ה' לנגדי תמיד על העמוד, ומניח הנרות תחתם בלי הפסק כלל, ועי"ז גורם למחיקת השם ע"י שריפתם, עוון גדול הוא בידי ויש למחות בידם^{יג}:

יש לזהר שלא לכתוב בהזמנות לשמחה וכדומה, פסוקים, כגון 'עוד ישמע בערי יהודה וגו' קול ששון וגו' (ירמיה לג, י) וטעון גניזה, משום שאין העולם נוהרים בזה, ועתידיים לבוא לידי בזיון^{יד}. אבל אם כותב קול ששון, קול שמחה, קול חתן וקול כלה, כל שתי תיבות בנפרד, מרוחק מחבירו, או בשורה אחרת, מותר^{טו}. וכן אם משנה הפסוק וכתב 'עוד ישמע בהרי יהודה', וגם כותב הפסוק בחצי עיגול ולא בשורה ישרה, מועיל שאין טעון גניזה^{טז}:

ראוי ונכון שבכל בית, משרד, בית הכנסת ומקום דפוס, יהיה מקום מיוחד לגניזה, כך שבקל יוכלו לשים הדברים בגניזה מיד, וכל כמה זמן יוריקו הגניזה למקום גניזה ציבורי. ובמקומות שמסירת הגניזה כרוך בתשלום, ישלם על זה כמו שמשלמים לקיים כל שאר מצוות התורה, והעיקר הוא שדברי תורה ושם השם לא יהיו בבזיון^{טז}:

הטבלת ה'שוית' בכדי ליצול מאיסור זה, ושלא להכשיל את הרבים ח"ו, וד' יציילנו משגיאות. ועוד כגון זו הוא בזיון קודש הקדשים של הרה"ק הר"ר אלימלך בליזענסקי זצ"ל, יש לזהר מאוד שלא לצלם כשנוסח המצבה בתוך התמונה, שהרי כתוב עליו 'איש אלקים' במלואו עם אות ה', ונמצא שהתמונות שמתפרסמים צריכים גניזה, והעולם לא יודעים מזה, ונמצא ששם השם מוטל בבזיון אח"כ ר"ל: טז. שו"ת אגרות משה (יוד"ח ח"ב סוף סימן קלה): יז. שו"ת אגרות משה (אורח ח"ה סימן לח): יח. צדקה ומשפט (פרק טז הערה ז): יט. שו"ת שבט הלוי (חלק ה סימן קסט):

ז. שו"ת נודע ביהודה (שם): ח. גניז קודש (פרק ז סעיף א) ומקורו, כסהו ע"י כתב אחר, כן מוכח ברמב"ם בפרק י"א מהל' שבת הלכה טז. מתיחת קו, עיין בברכי יוסף יוד"ס רע"ו ס"ק כ"ה ובשע"צ על קטת הסופר סימן יא ס"ק נו. טיפקס, כן מוכח ביו"ד ס"י רעו סעיף ה. מדבקה, עיין בביאור הלכה סימן לב סעיף טז ד"ה טיפת דיו. ושמעתי למעשה מהגה"ר קרליץ זצ"ל, על כל אלו שמיקרי מחיקה, עכ"ל: ט. מג"א (סימן קנד ס"ק ט): י. שו"ע (אורח סימן שלד סעיף ב): יא. מג"א (שם): יב. רמב"ם (סידור התורה פרק ו הלכה ח), שו"ת תשב"ץ (חלק א סימן ב), שו"ת נודע ביהודה (יוד"ד סימן עה):

א. ספר המצוות להרמב"ם (לא תעשה ט): ב. שו"ע (יוד"ד סימן רעו סעיף ט). ויש לעורר בענין זו הרבה, כגון בהזמנות של נישואין יש הנהיגין לכתוב חלקי פסוקים עפ"י הרה"ת של שמות החתן והכלה, ובהרבה פעמים כותבים צבאות-ה שהוא מהשמות שאינם נמחקים, וגורמים עי"ז למחיקת ובזיון כתבי קודש וביותר שם הקדוש ב"ה, ויש לזהר בזה: ג. שו"ע (שם סעיף ז). ובמנחת חינוך (מצוה תלו אות ה) הקשה, כיון דקי"ל דשם י"ה ג"כ אסור למוחקו כיון דהוי שם שלם, א"כ האין אסור לכתוב שם הוי"ה ב"ה, כיון דאחר שמוסיפין הוא"ו נמחק השם עי"ז, וכתב אלקים הרי שם א-ל הוא מהשמות שאינם נמחקים. ומתרחץ, שאני הכא דלא אפשר. ובהו כתב לחדש מה שאמרו ז"ל ביומא (ה) שם רשעים ירקב על בן קמצר כיון שלא רצה ללמד על מעשה הכתב. וכי מאחר שלא רצה ללמד עי"ז לרשע יחשב וירקב שמו ע"ז, אתמהא. אלא כיון שהיה לו עצה ליצול מאיסור זה של מחיקת השם ולא רצה ללמדו, שפיר אמרו עליו שם רשעים ירקב, ודפח"ח: ד. רמ"א (שם): ה. רמ"א (שם): ו. מנחת חינוך (שם אות ג). ובשו"ת נודע ביהודה (תנינא יוד"ד סימן קסט) כתב ע"ז, ויודאי אינו חייב עי"ז ואין צריך שום ראייה לרוב פשיטות:

ערכי נחל

אמרים ערבים ממאורי החסידות

התעוררות מכתב קול ע"י המתנה לה

שמור ושמעת (דברים יב, כח), י"ל רמז בשני תיבות אלו ע"ד ב"ק יוצאת מהר חורב וכו' ומה שאמר אא"ז זללה"ה, ידוע שהוא הרהורי תשובה הבאים לאדם בכל יום. ועי' בספה"ק של הרב מפולנאה זללה"ה. והנה בזה נתבאר התימה והפלא שהק', ומפני מה הכרוז יוצא כשאין שום שומע, וביאר ז"ל מי שרוצה לשמוע בפלס וגליו, ולבקש דרך ד', ויהיה עומד ומצפה מתי יהיה לו התעוררות דבר ד', אז בודאי ישמע הב"ק שהם הרהורי תשובה כנ"ל. והוא שמרומז, שמוה לשון המתנה, היינו שתהא ממתין ומצפה לשמוע דבר ד', אז בודאי, ושמעת, הרהורי תשובה הבאים לאדם בכל יום אתעוררתא דב"ק.

(דגל מחנה אפרים)

עשר בשביל שתהא עשיר השמח בחלקו

עשר תעשר (דברים יד, כג), ובמדרש אי' עשר-שלא תתחסה, תעשר-בשביל שתתעשר וכו'. זהו כוונת המדרש שלא תטעה לומה, כי כל עיקר כונת נתינת המעשר יהי בשביל שיתעשר, בפועל בגשמי, זה אינו, כנודע, שאין לך פניה גדולה מזו, ועוד שאנו רואים כמה שנותנים מעשר ואינם מתעשרים בפועל שיאה להם ממון הרבה. ולזה מסיים המדרש ומפרש, עשר בשביל שתתעשר, הפי' הוא בשביל

נערך ונלקט ע"י הר"ר משה מנחם העבט הי"ו

שלא תתחסה, שלא יחסר לך תמיד, ולא ימצא לך תמיד חצי תאווה וכו' אלא אדרבא ע"י מצות מעשר תזכה למדת ההסתפקות שלא תתחסה, שידמה בעיניך תמיד שאינך חסר תמיד מכ"ט שזוהו סוגלת המעשר כאמור.

(מאור-עינים)

בכל יום תקבל ברכה וחסד מחדש

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה (דברים יא, טו). לכאור' תיבת היום אינו מובן. אך ידוע שהקב"ה מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, דהוא ית' נותן בכל יום בהירות חדש, ומשפיע חסדים טובים, ואדם העובד שמו ית', מקבל עליו בכל יום, בהיותו ושלל חדש, מה שלא היה יודע אתמול. וזהו שכתוב, ראה אנכי נותן לפניכם היום, עד שאמרו חכמ"ל, היום בכל יום יהיו בעיניך כחדשים, ר"ל בכל יום תקבל ברכה וחסד חדש.

(קדושת לוי)

הכסף של העשיר הוא פיקדון העני

נתון נתן (דברים טו, ז). ו"ש נתון נתן אפי' מאה פעמים, מחמת שיש לך יותר מכדי צרכך, אז בודאי אין זה שלך, ומחויב אתה ליתן לו אפי' כמה פעמים. וז"ש ולא ירע לבבך וכו', ובגלל הדבר הזה וכו' יברכך כנ"ל, הלא עבור זה

ברכך הש"י בעושר יותר מכדי צרכך, מפני חלק העני שאינו זוכה שיהיה מונח אצלו, וגזר הש"י שיהי' בפקדון אצלה, ואז יוצרך העני לקבל פרנסתו וחלקו ממש, על ידך. ודי לו בעושר זה, ועי"כ החזר לו פקדונו בכל עת בסבר פנים יפות. וכן יזכנו הש"י לקיים מצוה זו ככל הנ"ל וכיה"ה, אמן.

(אוהב ישראל)

גם מקללה תעשו ברכה אם תשמעו

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה (דברים יא, טו), לפניכם דייקא, מה שתרוצו לעשות בהם תעשו, שהכל בידיכם כיון שבשביכם נברא העולם. וז"ש את הברכה אשר תשמעו, שגם מקללה תעשה ברכה אם תשמעו, וז"ש והי' כי יבואו עליך הברכה וגו' פי' שהברכה יבוא עליך, והקללה אשר נתתי לפניך לעשות בהם כרצונך, והשבות אל לבבך בכל הגוים, פי' ליתן את הקללה בכל הגוים אשר הדיחך, ועי"ז ושבת עד ד' א' לא לעשות תשובה מתוך דוחק רק מתוך שמחה

(זרע קודש)

ליתן צדקה בשמחה כמו בשעה שקיבלה

איש כמתנת ידו כברכת ד' אלוקיך אשר נתן לך (דברים טו, ז), פי' כל איש כמתנת ידו, כשיתן צדקה יהיה לו שמחה בהנתינה, כמו שהיה לו בשעה שהיה לו הברכה, וזהו כברכת ד' אלוקיך אשר נתן לך, [כמין] ששמחת בהברכה כן תשמח בהנתינה שוה בשוה

(תפארת שלמה)

"אורי וישעי"

- פרק א' ❁ הקדמה -

אצל רבו, ואז סמוך לבו ובטוח. אבל מה עושה הצדיק לביתו כשצריך לישועה. בשאלו את רבינו מה הוא עושה. ענהו רבינו, "כשאני צריך לישועה הריני חוזר על המזמור "לדוד ה' אורי", ואח"כ אני מתפלל על הצרה ובעזרת השי"ת אני נושע". שאלו הלא האם יכול גם הוא לעשות סגולה זו, ענהו רבינו שבדוא, כל אחד יכול לומר מזמור זה ולהושע מכל צרותיו.

טעם אמירת מזמור זה בימים אלו

הנה ביארו הפוסקים טעם אמירת המזמור בימים אלו, ע"ד "אורי בראש השנה, וישעי ביוהכ"פ" וכו', והנה בשפת אמת על שבת שקלים מבאר דהטעם שבא' אדר משמיעים על השקלים, משום שבימי אדר נתעורר רצון ונדיבות ואהבה בכל איש מיראלי וצריך מנעול שלא תתפשט האהבה לחוץ.

והוסיף ע"ז כ"ק מרן אדמור שליט"א דיש לומר דזה הטעם בחודש אלול, כיון שמתעורר בלב כל איש ישראל יראה גדולה מלפניו ית', וגם בזה חוששין שלא תתפשט היראה לחוץ ליראה חיצונית, ולכן תקנו לומר מזמור זה להשריש בלבנו שאין לירא משום דבר שבעולם, ורק לירא את ה' ולדבקה בו, ולבטוח בו. כמו שכתוב "יראו את ה' קדושי כי אין מחסור ליראי", שיראה מה' מביא לבטחון. וזה ההכנה הראויה לימי הרחמים והרצון.

הנה זה עומד אחר כתלנו, ימי הרחמים והרצון הממשמשים ובאים. בשבת זו כבר נברך את חודש אלול הבא עלינו לטובה. עוד מהדהד באזנונו קול צעקתו של רבינו זי"ע בעת אמרו בקול רם "ראש חודש א-ל-ו-ל-י יהיה", בעת עמדו בתפלת מברכים החודש.

הנה מנהג ישראל קדושים לומר בימי הרחמים מר"ח אלול ועד שמיני עצרת מזמור "לדוד ה' אורי וישעי" פרק כ"ז שבתהילים, ומנהג רבוה"ק לאמרו במתינות ובדבקות ופסוק בפסוק.

ומה יהמה לבנו ותשתוחח נפשנו, כי מדי דברי בו זכור נזכר, איך שפך לבו רבינו זי"ע בדמעות שליש כבן המתחטא לפני קונו, "הורני ה' דרכך", "אל תסתה פניך ממנו", ובעוד תיבות, היה בוכה ומתחנן ומבקש.

וכמו שבכה כ"ק מרן אדמור שליט"א לפני מטתו של רבינו זי"ע ואמר, "עתה כשעזב אותנו לאנחות, שואלים אנו בלב מר: מאיפה יהא לנו עתה את ההתעוררות הגדולה של התפילות הזכות והרותחות של הימים הנוראים. איפה יהיה לנו עוד את ה"לדוד ה' אורי וישעי"...

ועל כן דבר בעתו מה טוב ומה נעים, נשכימה לכרמים ונלקטה באמרים, דברות קודש ופירושי הקדמונים על מזמור זה, לעורר הלב לאהבתו ויראתו.

מהות וסגולת המזמור

מזמור זה מיוסד על אמונה ודבקות בה'. וזה לשון המלבי"ם, "במזמור הזה יבאר כי ההשגחה נמשכת אחר הדבקות בה', והדבק בו, תדבק בו ההשגחה התמידית ותשמרהו מכל הפגעים, וע"כ סמוך לבו לא יירא משום דבר רע כי לא יאונה לצדיק כל רע. רק ברגע אשר הפסיק חוץ הדבקות ונפנה מעבודת ה'. לכן מכל המון הבקשות אשר יבקש האדם, ראוי שישים פניו אל שאלה אחת, בה ימצא כל מבוקשו, והוא שידבק בה' תמיד. עכ"ז מתפלל שיעזרהו ה' אל הדבקות הזה ויסיר מעליו כל המונעים אשר ישיבתוהו מן הענין הגדול הזה אשר הוא תכלית אשרו ובקשתו". עכ"ל.

וכ"ק רבינו הנחל יצחק השתפך נפשו בדברו על מזמור זה, ומובא בנחל יצחק בפרשתן. "במזמור "לדוד ד' אורי וישעי" אנו מתחננים לפני ד', "אחת שאלתי מאת ד'", בקשתי היחידה מאת השי"ת היא, "אותה אבקש", שתמיד תבער רוח קדשן בקרבי, ותמיד אייחל לקרבתך, ותמיד תהא בקשתי היחידה "שבתי בבית ד' כל ימי חיי", שהיכן שאהי באיזה מקום שבעולם, בבית ובעיר בשדה וביעה, תמיד יהיו הד' אמות שלי "בית ד'", שתמיד אמצא אותך קרוב אלי, ותמיד אהי קרוב אליך". ע"כ רשפי אש לשון קודשו.

ידוע שאחד ממקורביו של רבינו הנחל יצחק זי"ע שאלו תחת אחד השיחים, חסיד שיש לו צרה ח"ו בביתו, הולך להזכיר עצמו

מאבני היהלומים שיהיו שערי ירושלים. [ומסופר שם שהיה תלמיד ששמע דרשת ר"י ולגל, שהרי אותן אבנים יקרות היום אין מהם בנמצא אפילו בגודל של ביצה קטנה של עוף קטן, ואיך יתכן שמאותם אבנים יקרות יהיו בגובה שלושים אמות. ולאחר זמן הפליג בים וראה בעיניו איך שמלאכי השרת מנסרים וקודחים באותם אבנים טובות ל' על ל', ושאלם, אותם האבנים עבור מי הם, ואמרו לו: עתיד הקב"ה וכו'. וכשבא לפני ר"י וסיפר שראה שר' יוחנן צדק, והבין ר"י שעד אז לא האמין, וא"כ מלגלג על דבר חכמים הנו, ונתן עיניו בו ונעשה גל של עצמות].

הקב"ה ישב וילמד תורה לעמו

הקב"ה ממשיך בפסוק י"ג "וכל בניך לימודי הוי"ה רוב שלום בניך", ומבאר הרמ"ה וואלי (תלמיד חבר להמ"ב) שכשם שמתפשט הקדושה בכל ארץ ישראל, כך יתפשט רוח הקודש בכל זרע ישראל! עד כדי כך שלא יצטרכו ללמוד אלו מאלו אלא הקב"ה ילמד את כולם.

וכן אי' בילקוט שמעוני (המז' תע"ט) "אמר הקב"ה, בעוה"ז ישראל למדים תורה מבשר ודם, לפיכך משכחין אותה, שניתנה ע"י משה שהיה בשר ודם. שכשם שבשר ודם עובר כך לימודו עובר, שנאמר "התעיף בו עיניך ואיננו" (משלי כג-ה). אבל לע"ל אין ישראל למדין אלא מפיו של הקב"ה שנאמר "וכל בניך לימודי הוי"ה" וכשם שהאלוקים חי וקיים לעולם, כך לימודו-מה שלומדים ממנו אינם שוכחים לעולם!

וכן הוא באברבנאל ע"פ ה" וכל בניך לימודי הוי"ה", שכולם ידעו את ה' למקטנם ועד גדלם. וע"ז ג"כ ימשך בחינה של "רוב שלום בניך" דרוגת עצמות באהבה ושלום כי השלום ימשך מהחמצה.

וכדי לקבל מושגים ימשך יראה המצב שבנ"י שומעים שיעורי תורה מהקב"ה בכבודו ובעצמו נראה מה שמובא בתנא דבי אליהו שעתיד הקב"ה לישב בבית המדרש שלו. שבמדרש חכמים אומר ר' אליעזר בן יעקב שבית המדרש של הקב"ה לעולם הבא הוא בגודל שנים עשר אלף רבבות פרסאות!- מאה ושמונים מליון פרסאות! (שזה 864 מליון ק"מ²) וצדיקי עולם יושבים לפניו, והקב"ה נותן להם ולנשיהם ולבניהם וננותיהם ולעבדיהם ואמותיהם כל צורך בתיהם, ורוח הקודש שורה עליהם!

ושטח המקום שישבו לפני הקב"ה, מובא בסנהדרין (צ"ז ע"ב) עה"פ ביחזקאל (מח' לה) "סביב שמונה עשר אלף", שבשטח של שמונה עשר אלף פרסאות! (שזה 82 אלף-1 994 ק"מ²) סביב הקב"ה ישבו ויסתופפו הצדיקים ויקבלו פני השכינה!! (ושם בגמי אי' שיש בחינה גבוהה יותר של צדיקים שהם עליה המועטים, שהם רק ל"ו (אשר כל חוכי לו" (ישעיה ל' ט) שהם מסתכלים בבחינת "אספקליא המאירה", בחזק אורו של הקב"ה. אבל צריכים לקבל לזה רשות. ויש בחינה גדולה יותר שזה ממש רק מועטים זוכים, להסתכל באספקלריא המאירה בלא רשות, ומספרם לא ידוע, ויתכן שהם רק שנים כמו רשב"י ור' אבנן.

יעמדו על הברכה מצדיקי הרבים שהרימו תרומתם להוצאת הגליון

ידידנו הנכבד
הרה"ח ר' מנחם פינחס סרולוביץ שליט"א
לרגל היכנס נכדו הבה"ח זיידא יוסף נ"י
בן חתנו הר"ר צבי שמחה שטיינמן הי"ו
לעול תומ"צ בשעט"מ
וה"ר שיראה ממנו ומכל יוצ"ח
רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר

ידידנו הנכבד
הר"ר משה מנחם העכט הי"ו
לרגל היכנס בנו הבה"ח צבי הירש נ"י
לעול תורה ומצוות בשעט"מ
וה"ר שיראה ממנו ומכל יוצ"ח
רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר

ידידנו הנכבד
הרה"ח ר' משה לייב אייזן שליט"א
לרגל נישואי בתו למזל טוב ובשעט"מ
וה"ר שיראה הבנין עדי עד ויראה מהם ומכל יוצ"ח
רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר
החתונה תקיים בעו"ה ביום ה' ל' אב
במתחם בית חנך רח' גניחובסקי כ"ב

0544943030 שיתרון